

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

چشم انداز اقتصاد جهان از منظر فعالان اقتصادی

بهبود شرایط اقتصادی جهان و عملکرد مثبت گذشته در زمینه رشد اقتصادی و تجارت، موجب ایجاد انتظارات و چشم انداز مثبت در بین فعالان اقتصادی کشورهای جهان شده است. ارزیابی دسامبر ۲۰۱۷ موسسه مشاوره مک‌کینزی، حاکی از تغییرات قابل توجه در نقطه نظرات فعالان اقتصادی شرکت کننده در نظرسنجی مزبور در رابطه با رشد اقتصادی، تجارت، تقویت تقاضا و سودآوری بنگاه‌ها طی شش ماه آینده پیش‌رو دارد.

معاونت بررسی‌های اقتصادی

بعد از انتشار روز افزون اظهارنظرهای مثبت در رابطه با اقتصاد جهان در سال ۲۰۱۷، نتایج نظر سنجی جدید موسسه مشاوره مک کینزی در خصوص شرایط اقتصادی در پایان سال ۲۰۱۷ و نیمه نخست سال ۲۰۱۸ منتشر شد. بیشتر پاسخ دهندگان عنوان می کنند که هم شرایط اقتصاد جهانی و هم داخلی طی ماه‌های اخیر بهبود یافته و انتظار می رود برای ماه‌های آینده نیز این روند ادامه یابد. احتمال مساعد بودن شرایط اقتصادی در مقایسه با انتظار تنزل اوضاع، دو تا سه برابر بیشتر است.

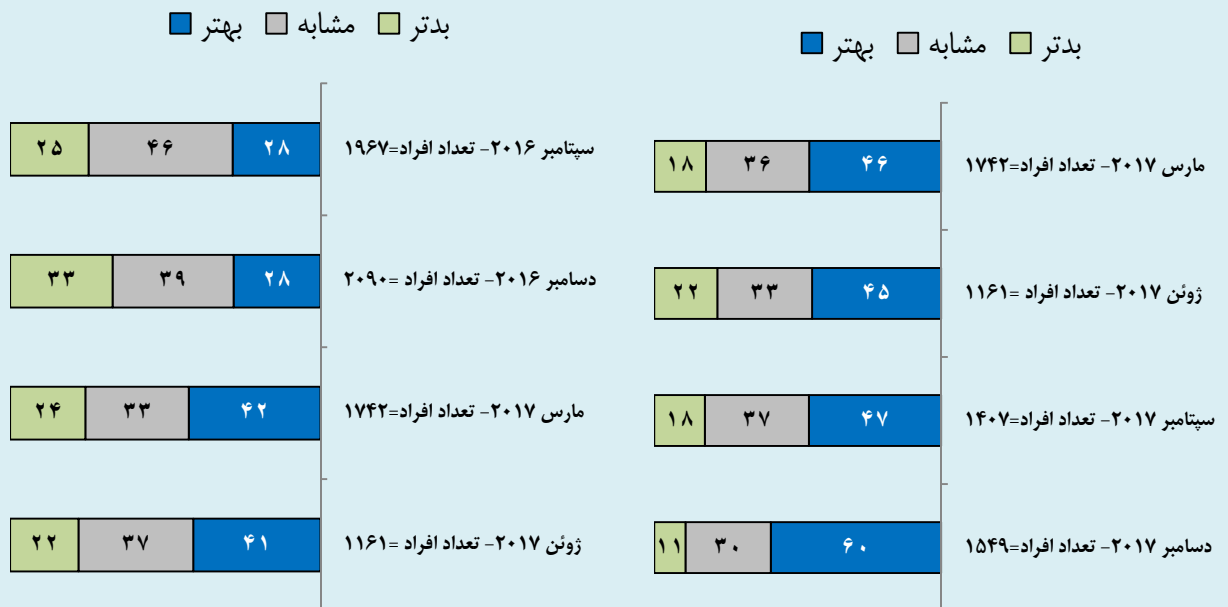
اکثر مشارکت کنندگان در این نظر سنجی برای ماه‌های پیش رو بهبود رشد اقتصادی را هم در سطح جهانی و هم در اقتصاد خودشان، پیش بینی می کنند و چشم انداز آنها برای رشد تجارت میان کشور خودشان و سایر کشورها هم مثبت است. انتظارات برای رشد بنگاهها و تقاضا هم به سطوح جدیدی میل می کند. در بین ریسک های محتمل، ارزش گذاری بیش از حد بهای دارایی‌ها و بهای سهام به عنوان یکی از گلوگاه‌ها و تهدیدات نگران کننده برای رشد اقتصاد جهانی اعلام می شود. علی رغم رشد نگرانی‌ها در رابطه با حباب دارایی‌ها، چشم انداز رشد اقتصاد جهانی مثبت و خوش بینانه است.

چشم انداز اقتصاد جهانی

پاسخ دهندگان به سوالات در مورد چشم انداز سال ۲۰۱۸، اشتیاق بیشتری در مقایسه با ارزیابی قبل داشتند و پیش بینی آنها بیش از انتظارات قبلی بود (نمودار ۱). از هر ده نفر پاسخ دهنده، شش نفر اوضاع اقتصادی جهان را بهتر از نظر سنجی ماه ژوئن، می دانند و فقط ۴ نفر از ده نفر، بر این باورند که تاکنون، اوضاع بهتر بوده است.

نمودار ۱- نقطه نظرات پاسخ دهندگان در رابطه با تغییرات در شرایط اقتصاد جهانی - درصد پاسخ دهندگان

مقایسه شرایط فعلی در مقایسه با شش ماه قبل
شرایط پیش‌رو در شش ماه؛ نتایج ارزیابی شش ماه قبل از نتایج نمودار
سمت راست

در بین مناطق، پاسخ دهندگان در آسیای توسعه یافته بیش از دیگران در مورد چشم انداز اقتصاد جهانی، خوشحال هستند و نظرات این دسته افراد نسبت به نظر سنجی قبلی آنها، حاکی از رضایت بیشتر آنهاست. حتی نظرات این افراد در خصوص وضعیت اقتصادهای داخلی‌اشان هم در مقایسه با سه ماه گذشته، مثبت تر شده است.

معاونت بررسی‌های اقتصادی

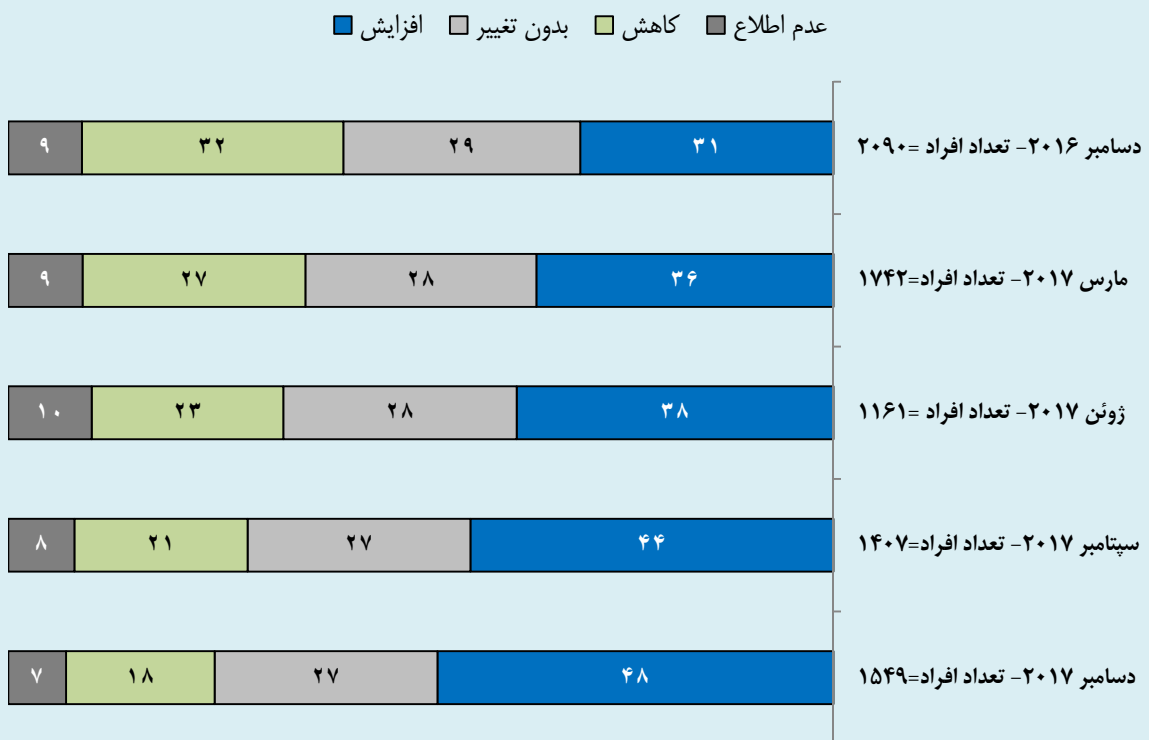
یکی از نکات قابل توجه در این ارزیابی این است که چشم انداز در رابطه با اقتصاد جهانی حتی خوشبینانه تر است. ۵۱ درصد از پاسخ دهندگان انتظار دارند که طی شش ماه آینده وضعیت اقتصاد جهانی بهبود یابد که این رقم در مقایسه با رقم مشابه ۴۲ درصد ارزیابی قبلی ماه ژوئن ۲۰۱۷ و ۲۸ درصد نظر سنجی سال گذشته، افزایش یافته است.

زمانی که برای اولین بار نظرات در خصوص نرخ رشد اقتصاد جهانی، جو یا شد، ۷۲ درصد از پاسخ دهندگان انتظار مثبت خود را در مورد افزایش نرخ رشد طی شش ماه آینده اعلام کردند در حالی که فقط ۱۴ درصد انتظار کاهش رشد اقتصاد جهانی را دارند.

برای بازه بلند مدت هم پاسخ دهندگان اعتماد بیشتری برای حفظ ممتد اقتصاد جهانی دارند. زمانی که از آنها در رابطه با ۴ سناریوی احتمالی اقتصاد جهان برای دهه آینده سوال می شود، ۵۱ درصد دو سناریویی که رشد بیشتر را برای اقتصاد جهان پیش بینی می کند را انتخاب کرده و فقط ۱۸ درصد گزینه نگرانی در مورد بحران های منطقه ای که کمترین رشد را برای اقتصاد جهانی متصور است، انتخاب می کنند.

در عین حال، نظرات مثبت در مورد رشد تجارت هم در حال افزایش است. نزدیک به نیمی از پاسخ دهندگان، اظهار می کنند که طی سال گذشته سطح تجارت بین کشورهای خودشان و سایر کشورهای جهان، افزایش داشته است.

نمودار ۲- تغییرات مورد انتظار در سطح تجارت میان کشورهای پاسخ دهندگان و مابقی جهان طی دوازده ماه گذشته، درصد پاسخ دهندگان

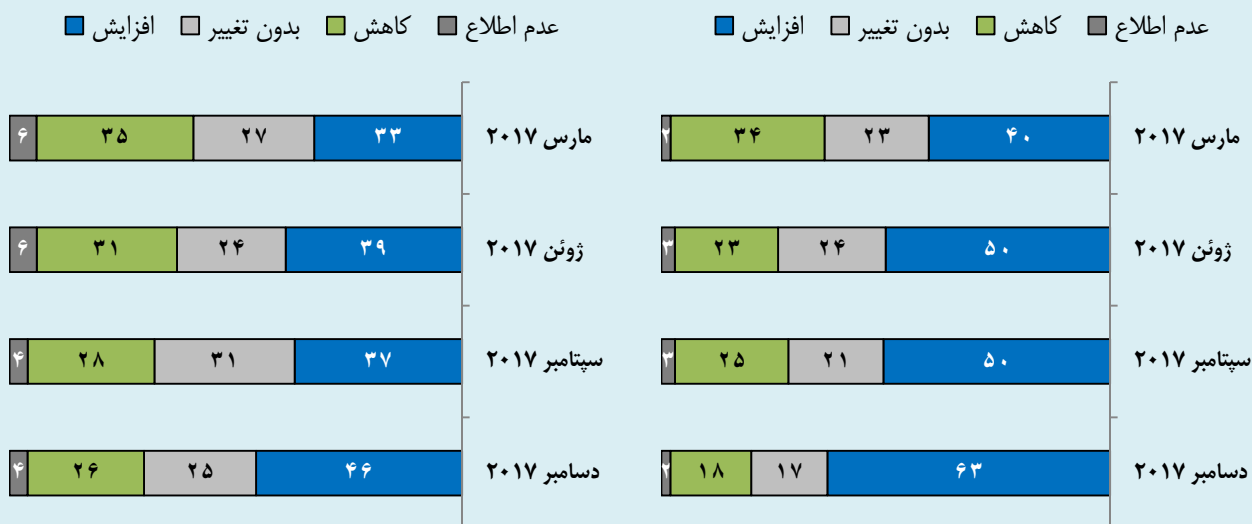

۵۱ درصد از پاسخ دهندگان انتظار دارند که تجارت آنها در سال ۲۰۱۸ افزایش یابد که سهم این افراد در مقایسه با رقم مشابه ۳۲ درصد مربوط به نظر سنجی سال گذشته، بهبود یافته است (نمودار ۳). پاسخ دهندگان در اقتصادهای نوظهور خوشبینی بیشتری در خصوص چشم انداز تجارت کشورهايشان در مقایسه با رقبای توسعه یافته دارند که این موضوع تقریباً در کل سال صادق بود.

معاونت بررسی‌های اقتصادی

نمودار ۳- تغییرات مورد انتظار در سطح تجارت میان کشورهای پاسخ دهندگان و مابقی کشورهای جهان طی دوازده ماه آینده، درصد پاسخ دهندگان

ریسک های اقتصاد جهانی

در رابطه با ریسک‌ها، نگرانی‌ها در خصوص رشد حساب دارایی‌ها همچنان در حال افزایش است. ۳۱ درصد از پاسخ دهندگان حساب دارایی‌ها را ریسک مهمی برای رشد اقتصاد جهانی طی سال آینده عنوان کردند که احتمال بروز این ریسک در مقایسه با نظرسنجی دسامبر سال گذشته که فقط ۸ درصد از پاسخ دهندگان بروز آن را محتمل می‌دانستند، افزایش داشته است.

مسئله حساب دارایی‌ها بیشتر توسط اقتصادهای توسعه یافته به ویژه آسیای توسعه یافته عنوان می‌شود و نیمی از پاسخ دهندگان این منطقه اقتصادی از حساب دارایی‌ها به عنوان تهدیدی برای رشد اقتصادی یاد می‌کنند. اگرچه عدم ثبات ژئوپلیتیکی همچنان (از سپتامبر ۲۰۱۶) در صدر تهدیدهای بالقوه برای رشد جهانی طی سال آینده عنوان می‌شود ولی نقطه نظرات در مورد سایر ریسک‌ها، در مقایسه با سال گذشته دستخوش تغییراتی شده است (نمودار ۴).

سه نوع ریسکی که در نظر سنجی دسامبر ۲۰۱۷ در مقایسه با نظر سنجی دسامبر ۲۰۱۶، دستخوش بیشترین تغییرات در نحوه پاسخ دهی افراد شده عبارتند از: حساب دارایی‌ها، انتقال رهبری سیاسی و کاهش سرعت رشد تجارت جهانی.

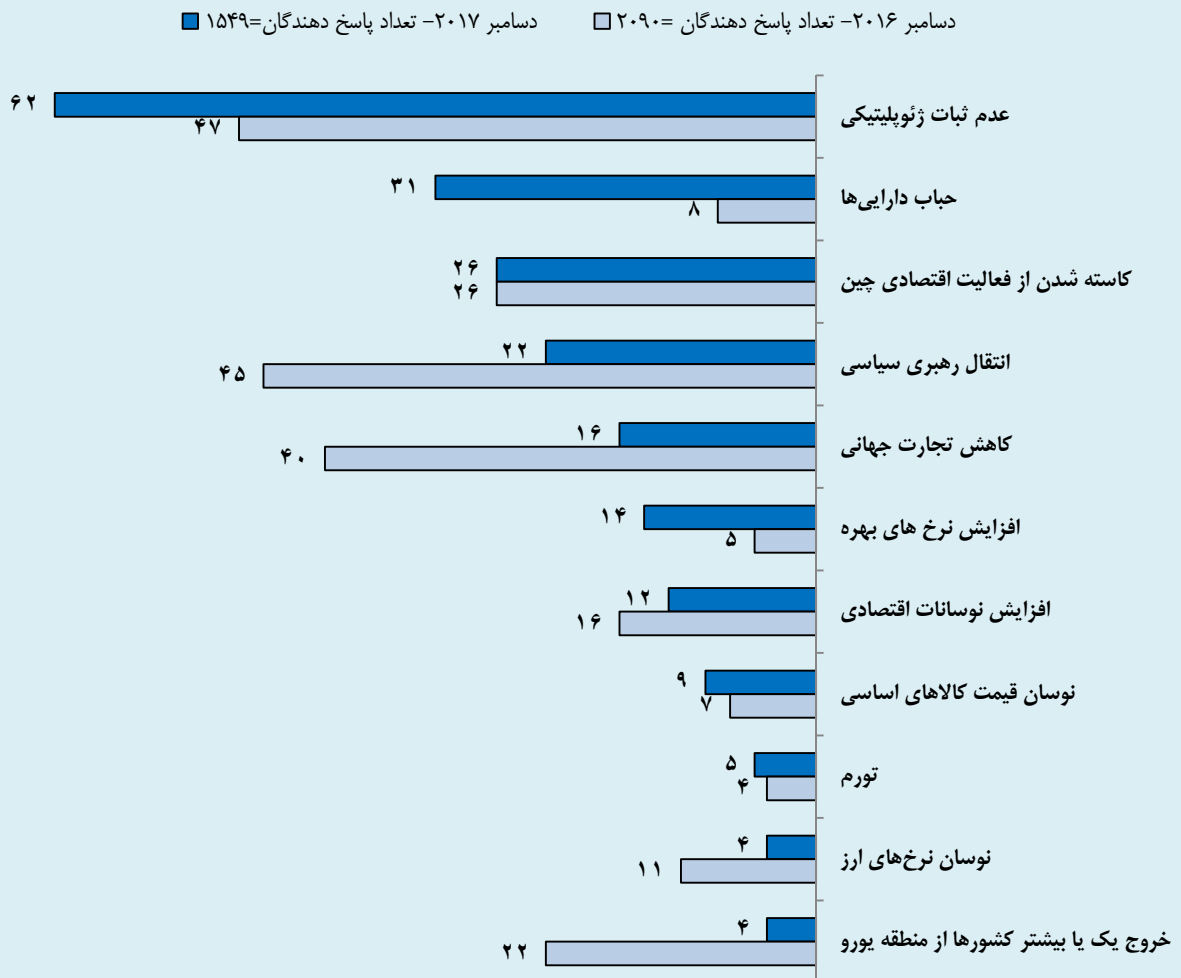
شرایط داخلی اقتصادها

در رابطه با وضعیت داخلی اقتصادها، پاسخ دهندگان حتی رضایت و خوش بینی بیشتری دارند. ۵۷ درصد از کلیه پاسخ دهندگان اظهار می‌کنند که شرایط داخلی اقتصادهایشان طی شش ماه گذشته بهبود یافته و فقط ۴۹ درصد انتظار دارند که شرایط طی شش ماه آینده بهتر شود که نتایج این نظر سنجی در مقایسه با نظر سنجی‌های قبلی همین سال، بالاترین ارقام است.

حتی در برخی از مناطق ۶۵ درصد از پاسخ دهندگان پیش بینی می‌کنند که طی شش ماه آینده اقتصادهای کشورهایشان پیشرفت کند و پاسخ دهندگان در کشور هند بالاترین خوش بینی را دارند.

نمودار ۴- تغییرات مورد انتظار در سطح تجارت میان کشورهای پاسخ دهندگان و مابقی کشورهای جهان طی دوازده ماه آینده، درصد پاسخ دهندگان

به همین ترتیب و در استمرار الگوی مشابه سالهای قبل، پاسخ دهندگان در کشور هند، بیشترین امید را در خصوص پیشرفت اقتصاد کشورشان طی ماه‌های پیش رو دارند. در مقابل - وفق نظر سنجی ژوئن و سپتامبر گذشته- پاسخ دهندگان در امریکای شمالی علی‌رغم مثبت تر بودن چشم انداز آنها در اقتصاد جهانی، انتظار بدتر شدن اوضاع اقتصادی را در داخل اقتصادهای خود دارند.

در مقایسه با نظر سنجی قبلی، پاسخ دهندگان تقریباً بر ریسک‌های مشابهی در مورد رشد اقتصاد داخلی منتهی با تفاوت‌هایی از منظر میزان احتمال، تمرکز دارند. مهمترین ریسک برای رشد اقتصادهای داخلی، تعارضات سیاسی است. در منطقه امریکای لاتین، بعد از تعارضات سیاسی، ریسک انتقال رهبری سیاسی به عنوان دومین ریسک مهم ذکر شده که در این نظر سنجی درجه اهمیت آن در مقایسه با ارزیابی سپتامبر که در رده پنجم اهمیت قرار داشت، افزایش یافته است.

معاونت بررسی‌های اقتصادی

ریسک حباب دارایی‌ها، جزو سه محتمل‌ترین ریسک‌ها برای اقتصاد جهانی قرار دارد. سهم قابل توجهی از پاسخ دهندگان هم که در مقایسه با سپتامبر افزایش داشته، بر این باورند که حباب سهام در سال آینده افزایش خواهد داشت. نگرانی در مورد حباب سهام در کشور هند و امریکای شمالی حادتر است. ۵۲ درصد از پاسخ دهندگان در کشور هند و ۴۸ درصد از پاسخ دهندگان در امریکای شمالی، نگرانی خود را از تشدید ریسک حباب سهام اعلام کرده‌اند در حالی که این رقم برای کل پاسخ دهندگان ۲۷ درصد است.

تقویت تقاضا و سودآوری

نتایج نظر سنجی حاکی از خوش بینی بیشتر و امیدوارانه‌تر نسبت به وضعیت بنگاه‌ها در سال ۲۰۱۸ نسبت به سالهای گذشته دارد. زمانی که از بنگاه‌ها در مورد تقاضای بالقوه برای محصولات و خدمات بنگاه‌های آنها سوال می‌شود، ۶۱ درصد از بنگاه‌های بخش خصوصی انتظار افزایش تقاضا را طی شش ماه آینده دارند که بالاترین رقم در نظر سنجی‌های انجام شده از سال ۲۰۰۹ تاکنون است و به خصوص پاسخ دهندگان در اقتصادهای نوظهور، خوشحالی بیشتری از این موضوع ابراز می‌کنند. ۶۶ درصد از پاسخ دهندگان این اقتصادها پیش بینی می‌کنند که طی شش ماه آینده تقاضا افزایش خواهد یافت که در مقایسه با رقم مشابه ۵۸ درصد برای اقتصادهای توسعه یافته، بالاتر است.

پاسخ دهندگان چشم انداز مثبت بالایی در زمینه سودآوری هم دارند. ۶۷ درصد انتظار دارند که سود بنگاه‌های آنها در سال آینده افزایش خواهد یافت که بالاترین رقم از دسامبر ۲۰۱۴ تاکنون است. در مقابل پاسخ دهندگان انتظار دارند که طی ماه‌های آینده اندازه نیروی کار آنها تغییری نداشته باشد و یا مشمول رشد گردد.